

MEIE MATS

Tallinn, Harju, 46/15 • Nädalleht • 18 aastakäik • 1920 • September, 4 • Nr. 78 (260)

Gori joonisus.

REDAKTSIOON
R. H. UUS-
AMMUTKOGU

RIIGIMEES.

— „Hei, moes, mis sa seal üleval tolgendad?“
— „Ma... ma... teen... kroonuwiinale... reklaami!“

Prokuröör.

Lulse Westkirchi romaan.

(Järg).

„Asju, mis endised arwamised ümber lükkawad? Nimelt? — Kiri iseäraliku adressiga, mis kirjakandja poole aasta eest näinud. Kus see kiri on? Kes ta kirjutas? Kas teab keegi, mis ta sisu oli? Ja see paberilipakas, mille juures weel seegi kindlakstegemata, kas ta üleüldse olemas oli, peaks õieti põhjendatud süüdistuse Peeter Wegerichi wastu ümber lükkama? Kas usute seda, herra kommissar? Kas wõite seda uskuda? Mulle näib tõenäitlikum olewat, et isik, kes niisugused asjad ette toob, ennast ainult tahab tähtsaks teha.“

„Niisugusel puhul ei jää mul muud üle, kui sõpra paluda, et ta oma tegewuse lõpetaks.“

„Nagu soowite, herra kommissar, nagu soowite. Mind ta ei eksita, ärge seda arwake. Mina leian ainult, et ta tegewusewiis ajakõrgusel ei seisa.“

Erutatult toimetas Tüngen oma asju. Niipea kui need lõppesid, ruttas ta koju. Weri kees tal soontes. Kõrwad kohisesid. See nuuskija, kes järele ei jätanud, kleepiw kui liim, imew kui kaan! — Protsess ei jõudnud lõpule. Enne kui kõik selge ei olnud, ei jõudnud ta lõpule. Ja kui lõpp tuli, oli wäärtuslikum häwitatud kui elu, mille häwitamist tarwis oli lepitada.

Kirjaloole pidi tingimata järgnema uurimine ühenduse järele, mis tapetul linnaga oli. Ja Tüngenile ei olnud mitte üks kõik, kas ta rumalus neiuga awalikuks tuli wõi mitte. Muu asi oli weel pahem!

Ta pea oli segane olnud tol õöl ja ta mõtlemisewõim wilets. Sellegi pärast tuletas ta meelde: seal oli üks pehme, soe inimsekoha olnud peaaegu käega katsutawalt rõhuwas pimeduses, kelle külge ta oli põrganud oma hullus põgenemises. Ja see inimsekuju käis wististi nagu temagi keelatud teedel, sest ei olnud kajanud mingisugust kisa, ei olnud näha liigutustki. Aga Tüngen arwas ometi weel nüüdki oma seljal ta silmade leeki tundwat, kui ta üle kõrrepõllu põgenes ja wiimaks metsa pimedusesse peitu jõudis. Need silmad olid teda täga ajanud läbi metsa ja üle wäija kuni koduläweni. Kelle silmad olid need olnud? Kas oskas Prints, see nuuskija, nende saladuse wälja tuua? Kas tulid need silmad ka tunnistajatepinkile talle otsa wahtima, silmad, mida ta ei tundnud?

Paul v. Tüngen ei läinud täna mitte siia lõunale, kus ta harilikult sõi. Ja teener, kes tal e wõrastemajast sõõgi koju tõi, wiis toodud sõõgi peaaegu sama puutumata jälle wälja.

Pea käte wahel, istus prokuröör ja mõtles. Kui nüüd awalikuks tuli, mida ta warjata püüdis — missuguse seisukoha wõttis Edda? Et awalikuks tulek ta tõusutee häwitas, oli kindel. Ta wõis ta elugi maksta. Ta harjus selle mõt-

tega. Aga et ta ka Edda pidi kaotama, sellega ei saanud ta rahule jääda. Ja ta mõtles, kudas neiu armastust enesele ometi alale hoida kõigest hoolimata, ja kordas enesele ikka jälle meeleehtlikult, et just neiu uhke puhtus, mispärast ta teda armastas, neiu wõimatuks tegi tema süüst aru saada ja seda andeks anda.

Nagu palawikus saatis ta päewad kohtupäewani mööda. Tema süüdistus oli kindel. Ta ei lugenud seda enam läbigi. Ei läinud ka Wegerichi ülekuulamisele. Kõrwalt kuulis ta, et Prints oma järeluurimise lõpetanud ja Ida-Preisimaale reisinud. Ta ei rääkinud ei Walteriga, ei Schwecken-dickiga. Asi pidi hargnema nii, kuidas ta hargnes. Ei olnud parata. Ta teadis, et ta sel kohtukäigul nagu iseenele peale pidi kohut mõistma ja ise enese kohta otsuse tegema. Ei olnud parata. Mis tulema pidi, pidi tulema.

8.

Kohtupäew jõudis kätte. Uneta õö järele ei suutnud Paul von Tüngen enam woodis püsida. Juba enne päikest tõusis ta üles, läks kikiwarbil uksest wälja ja sammus Wõidutänawale, kus ta Krachti suwemaja ees edasi-tagasi jalutas, salamahti eesriiete poole üles wahtides, mille taga neiu, keda ta armastas, aimamata puhkas. Segaselt ristlesid mõtted ta ohetawas peas, metsik meeleehtimine, weel metsikum lootus. Kord oli ta täis wõidulootust, kord täis lahkumisewalu, kuni päike ju läbi puude nähtawale tuli. Siis hakkas ta ärkawat elu kartma ja põgenes jälle koju.

Ta wiivitas einega. Ajalehe, mida ta ei lugenud, hoidis ta silmade ees, kuna aeg lendas ja kuni ta kähku ruttama pidi, et weel õigel ajal oma kohusetäitmisele jõuda.

Kohtu esimees, kaaskohtunikud, kirjutajad ootasid juba oma toas. Kohtukoja wärawa esine oli rahwast täis, samuti kõik käigud majas. Saal sumises kui mesilastepere — kõik platsid olid täis. Seal oli näha wäga palju tuttawaid nägusid, kui ta ühes kohtuga saali astus. Kohe tunnistajatepingi taga istus Frankenberg oma prouaga. Hulk oli ka Gerlachi sõpru. Aga ka krahw Krachti nägi ta wiimases reas. Eddat ei olnud. Tüngen teadis, et Kracht seda ei olnud lubanud. Sellegi pärast tundis Tüngen kergitust. Tema piina ei tohtinud Edda näha saada.

Kortsus kulmul läks ta oma laua juurde ja hakkas akti silmitsema. Ta nägu oli kahwatanud. Kuna wannutatud mehi loositi ja wannutati, ei tõstnud ta silmi üles ja ta mõtted kordasid:

„Aeg kaob. Olgu ta hea wõi paha, ei ta seisa. Ka sellele päewale järgneb õhtu. Ja on ta läinud, on ka kõik otsustatud. Siis tead sa. Siis on kõik selge Rahu, kannatust. Aeg ei seisa.“

Nüüd jäi saalis kõik wäikseks. Kaebealuse ülekuulamine algas

Peeter Wegerichi nahk oli wangitornis pleekinud. Punane teliskiwitolm puudus, mis seal kui platina seisis. Ta huultel seisis häbematus. Nina-

sõõrmed wärisesid pilkawalt. Jultunult waatas ta kohtuesimehele näkku.

„Teie olete Wegerich, Johann Peeter, sündinud 1872 Magdeburis, Lutheri usku, 1. märtsist 1897 kuni 25. aprillini sel aastal Siebenhauseni teliskiwibabrikus töölisena ametis?“

„Oige,“ wastas Wegerich.

„Teid on enne karistatud: kord warguse eest 8 päewaga, salaküttimise pärast kolme nädalaga ja teistkordselt kahe ja poole kuuga?“

„Oige,“ kinnitas Wegerich.

Ta silmitses selle juures jultunult inimesi saalis, kes tema kohut olid kuulma tulnud.

„Peeter Wegerich, Teie peale kaewatakse, et Teie olete 25. septembril Siebenhauseni metsas Doora Marhenke ära tapnud ja paljaks rööwinud. Kas tunnistate enda süüdlaseks?“

„Ei!“

„Kaebealune, mötelge oma ütlemise üle järele. Olete Teie selles kuritöös süüdlane, siis ei aita Teie jultunud salgamine. Kui tõele au annate, siis see ainult kergendab Teie saatust.“

„Mina ei ole seda tüdrukut mitte tapnud, herra esimees. Selle on keegi teine, hoopis peenem mees, teinud.“

„Kui Te mõrtsukat tunnete, siis nimetage teda.“

„Noh, oma nimekaarti pole ta mulle mitte järele jätnud.“

„Wastake, nagu kord ja kohus, muidu saate karistuse.“

Peeter wihastas.

„Selles asjas olen ma ilmasüüta kui sündinud laps.“

Et Wegerich salgas, siis wõeti kohe tunnistajate ülekuulamine ette. Esimene, kes ette kutsuti, oli Kristjan Pott, Siebenhauseni „Poolkuu“ kõrtsimees.

Ta nägi oma pühapäewariietes wäga auwääriline wälja. Ja aupaklikult wastas ta esimehe sissejuhatawate küsimiste peale, ei, tema ei olnud kaebealusega, Peeter Wegerichiga, mitte sugulane, ei olnud ka enne karistatud. Ta wõis ja tahtis tõtt tunnistada, ei kellegi meeheaks, ei kellegi kahjuks. Nii wannutati ta ära.

Pikalt jutustas ta ära tapmise eelloo, kudas Doora Marhenke kaks ja pool aastat tema teenistuses seisnud ja tema rahulolemise ära teeninud, kuigi ta abikaas Doorast palju ei olnud teada tahtnud, sest see tema arust pisut liig metsik olnud.

„Miks lahkus Doora Marhenke Teie teenistusest?“ küsis esimees. „Kas oli ta lotteris wõitnud?“

„Jah. Ja siis ei tahtnud ta enam teenida.“

Nüüd tõusis adwokaat von Gerlach üles. Esimehe lubaga küsis ta:

„Kas wõib tunnistaja meile ütelda, kust Marhenke wõiduloosi sai?“

„Loosi sai ta Schmidtilt Leiningenis, Raudtee tänaw 37. Marhenke läks linna maalaadale. Kui ta tagasi tuli, jutustas ta, tema sõõnud õhtul oma

sõõra, ühe peene herra seltsis restoraanis õhtust. Seal tulnud üks wanamees sisse, kes loosisid pakunud, ja ta saatja ostnud temalt tema jaoks ühe.“

„Kas ta oma saatja nime nimetas?“

„Ei nimetanud.“

„Ja Teie ei tea seda ka?“

„Ei.“

„Kelle nime peale oli siis loos Schmidti juures üles kirjutatud?“

„Doora Marhenke nime peale Siebenhauseni „Poolkuus“.

Gerlach pööras kohtuesimehe poole.

„Mina panen ette seda meest tunnistajaks kutsuda, kes loosi müüs.“

Prokuröör tõstis silmad üles sõrmeküüntelt, mida ta kõik see aeg wahtinud.

„See mees ei ela enam,“ ütles ta tasa. „Oleme teda juba otsinud. Tema oli kümme aastat Schmidti juures teenistuses. Suri tänawu suwel.“

„Siis kahetsen ma seda oma kaitsealuse huwides.“

Ta wõttis jälle istet.

Esimees jätkas küsimisi.

„Kas Schmidt andis Marhenkele teada, et ta loos wõitnud?“

„Jah, kirjutas talle. Tüdruk jooksis selle teatega kohe minu juurde. Mina olin tema wastu alati nagu tütre wastu.“

„Siis sõitsite tema seftsis Leiningeni ja wõtsite raha wastu?“

„Tüdruk ei teadnud ju ise midagi peale hakata. Ja ma pidin ka ju tunnistama, et wõitja tõesti tema oli.“

„Ja Schmidt maksis wõidu wälja?“

„Ei, ta saatis meid kirjaga pangaherra Frankenbergi juurde.“

„Mis rahas maksti talle?“

„Need olid 20 tuhat margalist ja kakssada marka kullas. Ja Doora ei osanud sellega midagi peale hakata, sest et ta rahakott liig wäike oli. Sellepärast ostis ta omale nahktasku.“

„Pruuni nahktasku messingist platedega?“

„Jah.“

Esimehe näpunäitel wõttis kohtuteener Feres Baranyi juurest leitud tasku kõrwallaualt ja ulatas selle Kristjan Potile.

„Selle tasku?“

Pott silmitses seda terawasti.

„Niisuguse, jah. Aga ta oli uus ja puhas.“

„Mis päewal wiibisite Teie Marhenke seltsis Leiningenis?“

24. septembril. Mäletan seda selgesti. See oli reedene päew.“

„Ja järgmisel päewal, 25. septembril pärast lõunat kell 3 lahkus Marhenke Teie teenistusest?“

„Jah.“

„Miks ei oodanud ta weerand aastast tähtaega ära?“

Järgneb.

Kaks tempelt.

R. Kullerkupp.

Minewikus kaugel, aegade ööl, oli saar, kus nõrgus lehtedeta puudelt werd, kus näisid kiwid kui hangunud weripiisad.

Saarel oli kaks tempelt: üks pimeduse, teine walguse tempel.

Pimeduse templis oli troonil must iidol — Saatan, keda kumardasid õpetlased, kirjatargad ja kõik need, kel hing must kui üleküntud põld.

Ja jagas Saatan neile selle eest piina: igawesel põrgutulel põles inimese igawene hing ja paljastas hirm neile igemeid, walmis neid haarama oma lõuge wahele, ja jõi nende werd kui joob meri jõgede wett.

Inimesed kannatasid waikides kui puud, kui surnud.

Kuid üks põgenes neist. Ta läks walguse templisse, kus walguse jumal annab kuldse karikaga igawest õndsust ja õnne õnnetuile inimhingedele.

Ta astus walgusetemplisse ja ei näinud midagi: walgus pimestas pimedusega harjund inimese silmi.

Ta palwetas pääsmist igawesest enesepõlemisest.

Siis harjus walgusega ja wastas walgusejumala troonile — altarile.

See Walgusejumal, kes pidi andma õndsust ja haridust kuldse karikaga, oli — oli ülespooldud, ristilõõdud...

Elu hirura.

Henrik Saar (Ints).

Kas on elu seda näidanud wõi keegi fanaatik kinnitanud, aga on olemas teadmine, et ka kõige paremini kirjutatud juhtkiri elu nii ei arsti kui pilke märkus wõi nõndanimetatud nõõgatus. Ja enamiste pöörawad pahe wastu abiotsijad ikka naljakirjanduse poole. Mõni lõõb isegi niisuguse asja peale käega, mida ta kohtusse arutada annaks — sest meie kohtud: praawõi, toljko ne skoorõi — ja tahab wastast poolt trahwida pilkelehes tõgamisega.

Kui pilkekirjanik, puutun ma iga päew kokku inimestega, kel mulle ikka midagi rääkida. Neid on nii palju ja nende tüübid nii mitmesugused, et ülelihaline iseloomustus täitsa wõimata.

Mõni neist teeb hea näo ja on kui sõber aitam: „Ma annan teile head ainet...“

Tema, hea inimene, ei oska wist pilkekirjanikku muud moodi ette kujutada, kui „abitult ainet otsimas.“

Teine on iseennast täis ja kinnitab kui kiwi: „See asi on waja lehte panna!“

Ja wastupidist arwamist ta kuidagi mõista ei suuda.

Kolmas on juba aram:

„Kas wast ei saaks weidi lehes tõgada?..“
Ja nõnda edasi.

Nad on tüütawad kui parmut. Ja räägiwad nad asju, mis puruisiklised, ehk niisugusi, mis riiklise korra juures sugugi ime ei ole, näituseks, et siseministeeriumi kantseleide preilikesed küll leiba teenida õskawad — mis leiba nad küll selle palgaga saawad! —, aga mitte tööd teha, et altkäämaks peatuslubasaba su ees üles tõstab jne.

Aga rahu ei ole sul neist.

Igal pool leiawad sind. Ja igaüks leiab midagi rääkida.

Keegi prouäkene kaebab, et naisterahwal uultsal üksi käia päris wõimata. Iseäranis õhtati. Kõlbliselt rikunud meesterahwad ei anda asu.

Miilitsamees seletab jälle, et nende ülemus sugugi õieti ei tee, kui ta käseb, et Wana turu kaelas olew politseinik üle 25 sammu paigalt liikuda ei tohi.

„Lõõb mõni kelm kohwimaja akna sisse — taga ajama minna ei tohi — päewakäsk käseb kohal seista. Aga kui ei lähe, pahandab rahwas, mis politseinik sa oled!..“

Ja sina, pilkekirjanik, mine nüüd räägi lehes politseiülemaga, sest miilitsamees ise ei tohi — tema seisukord olla nagu endine dersimorda pered okolotschnikom.

Mõni asi on päris kurb, aga ei tohi ka pilkeajakirjanik sellest rääkida. Näituseks, oli meie wabadussõja ajal, kus Paide all tühjade püssidega sõditi, meie sõjajoonaladu juures Böckeri tehases niuwõrd wähe wahtisid, et seitse joodikut oleks wõinud terve ladu ära wõtta ja õhku lasta.

Aga ärme sellest enam räägime. Nii palju muud „ultraisamaalsust“ meie „tõllis“, mis südame nutma pani, tuleb meelde...

Kuid wahel kuulub ka lõbusaid asje.

Istun „Kalewas“ ja waatan pilti.

Seal kumardab minu poole meesterahwas ja hakkab jutustama elust siseministeeriumi passiosakonnas. Räägib, et ühte ja sedasama nime kirjutada mõni preilikene Weltmann, teine Feldmann, kolmas koguni Peltmann. Wene „m“ kirjutada mõni „cz“, mõni „stz“, mõni „ztch“ — üleüldse kümnet moodi. Kuna inglastel kahe tulbaga „w“ ja ühe tulbaga „v“ wahel suur wahe on, kirjutatawat passiosakonnas kõik ühe tulbaga „v“-d. Ja kui siis wäljamaalane Eesti peatuspassil oma „uut“ nime näha ja tähendada, et nii tema nime ei kirjutawat, wastatawat, et Eestis aga kirjutawat nii. Räägib, et tulla juhtumisi, kus inimene ootab tühise asja pärast kella kaheksast kahe ri ja siis öeldawat weel: „Tulge homme!“

Soowitas mulle küsima minna, millal mõni wäljamaalane, kes omale peatusluba toonud, selle kätte saanud on. Sellekohast „sprawkat“ olla tõeste päewa töö üles leida. Kuni tähe „K-ni“

saada küll rutem valmis. Kuni selle täheni olla korralik nimestik. Aga edasi ... !! ...

Küsisin kas sissetulewate ja wäljaminewate paberite wahel shurnaali läbi ka ühendust peetakse s. o. nende täitmised wastamisi ära märgitakse. Wastas, et ei. Kumbki olla ise oma ette kuningriik ja kui sa ühes paberinumbri üles leiad, siis sa selle järele weel sugugi teda teises üles ei leia.

Rääkis weel, et ühes osakonnas, kui kroonu raha taskust mõnel teenijal kaduma minna, siis kõik osakonna teenijad seda ühiselt kanda pidada aitama ja igauks ühe osa maksma. Wist muidugi siis, kui see kaotaja suurem „mina“.

Kuid see kõik ei ole ju naljaks. Ei maksn'd rääkidagi.

Aga awat, mis jälle ajaloo wäärt on!

Ükskord küsinud siseminister Hellat passiosakonna juhatajalt, palju selle all ametnikke teenib ja mis nad teewad.

Elukogenud osakonna juhataja wastanud, et tal aimugi ei olla.

See wastus olnud Hellatilegi üllatuseks. Ja ta küsinud, mis mees see juhataja siis osakonnas on...

Osakonna juhataja wabandanud kiire ja rohke tööga.

Hellat leppinud ja käskinud ruttu teada anda.

Noh, see oli muidugi lihtne. Sekretäär korjas teated kokku, andis herra Hellatile ära ja jälle na Schipke wsjo spokoino.

See on materjaal meie hoowidaamide memuaaride juurde!..

Küsisin siis selle tubli osakonna juhataja nime ja oma „klienti“ adressi, et neid tarbekorraks alal hoida. Ega's mina seal süüdi ole. Ja lahkusin.

Ja kui Jumal elu terwit annab, lähen oma ihusilmaga kõike seda asja siseministeeriumi kaema.

Kui aga seal tупpa pääseb. Hellat wöttis küll korridoris wastu ja lossiteenijad ei lasknuüd üle toalawegi. Mine tea, kuidas see uus Einjebunden wõi kuidas ta nimi nüüd oli... Ja passiosakonnas. Ma wa kehwa mees, — kui seal seda wa saba-juurikat määrima peab... Milleg' sa määrid?!.

—o—

Arahirmutatud.

Keegi luuletajanna wiib toimetusesse oma käsikirja.

— „Siin tõin ma teile oma uuema waimusünnituse.“

— „Jumala pärast, ega wast mitte kaksikud?!..“

—o—

Antiquar.

G. Tõnisson (Gori).

Matsi arstimine.

(XX. aastasaja muistejutt)

Gori.

Peremees Mats jäi haigeks. Paremalle ja pahemalle poole pehme ja kõwa käega käemususi saates, oli talle pahemasse käesse wähk lõõnud. Küll katsus Mats kätt kompromissi peale panemisega arstida, kuid käsi paistetas siiski üles, läks kohutawalt punaseks ja kukkus wiimaks otsast ära. Ja sellepärast araws Mats enesel täielise õiguse olewat kriisitõbe pödema hakata.

Ta kolis kabinetist wälja, laotas portfelli lageda taewa alla maha ja wiskas oma haige keha peale kõwerasse. Ja hakkas sonima.

See on haigete juures harilik nähtus.

Matsi sulased ofid heitunud: kibedat tööd on palju — majapidamine on korratuses, wiljasalwed on rotta täis, üürilised talitawad omapead ning pörandaalust ja wundamenti õonestawad kihwtised koid ja ussid.

Mats aga wedeleb tänawal pori sees ja mängib haiget!

Siin on kindlat kätt waja!

Ja sulased asusid isekeskis nõu pidama.

„Toome Wenemaalt uue peremehe!“ ütles punasenäoga Sots.

„Mispärast? Kas me ise sellega hakkama ei saa?... Walime eneste hulgast paar tõsist töömeest ja anname majapidamise nende kätte,“ arwas sulane Töötur.

„Mina kampa ei löö — mina olen spordimees ja tahan wägipulgawedamises end traineerida, warsti tulewad ülemaalised parlamendi mängud ja ma tahan rekordi lüüa!“ ütles walgenäoga Sots.

„Kui peremeesteks palwewennad saawad, siis olen mina kohe truu,“ ütles sulane Taewalitlitlit.

Kajakas aga waikis, naeris aina ja mõtles endamisi, et Königsbergi pool ikka see kuninga mägi on, mis küll Muhamedi juurde ei läinud, aga maaliidu juurde wast ikkagi tuleb.

„Armsad seltsimehed,“ algas sulane Koot. „Ma arwan, et meil mingit uut peremeest waja ei ole. See wana käib küll! Teda on waja ainult ajakohaselt restaureerida ja poleerida ja läheb, mis luidseb!“

„Täiesti õige!“ kinnitas walgenäoga Sots. „Sellega olen mina ka nõus! Seda ettepanekut toetan mina ka! Wana Mats tuleb natuke üles soendada ja teda wõib weel süüa küll... see tähendab... ta wõib weel tööd teha küll ja küll!“

„Tehke nii kudas arwate — me teid ei sega,“ ütlesid teised sulased ja läksid igaüks oma poole.

Sulane Koot andis walgenäoga Sotsile wilka täie tubakat ja tumaka kuklasse ning see jooksis külla ja kutsus soolapuhuja. Soolapuhuja koputas nimetse sõrmega Matsi otsa peale, kuulatas, kehitas õlgu ja sõnas:

„See pea ei ole korras!.. Ideed on suure palawaga hapuks läinud, wõi midagi sellesarnast

on seal sees!.. See pea tuleks ära lõigata — muidu on waewalt loota, et mehest töölooma saab!“

„Mis sa räägid!? Seda ei wõi!.. Kust sa teist niisugust pead praegusel ajal saad? See on üks läbi ja läbi kõwa pea! — Kuula, kudas ta klõbiseb!.. Ma ütlen, just kui raudkiwi!“ seletas sulane Koot waimustatult.

„Ja... pealt on kõwa, aga seest... teate... no... sees on wäikene pogromm...“

„Tühi puru! Kes sealt seest teda nuusutama läheb!“

„Hm!.. Haiguse juured on peas!.. Pea on haiguse pesa! Kui me pea alles jätame, siis wõib kogu keha halwatud saada... Aga kui me puu pea, wõi midagi sellesarnast panéks?“

„Tühi lori! Puude puudus on neil muidugi suur — puid läheb tähtsamate asjade peale waja!.. See pea käib küll! See on eht torukübara pea ja kõik muu ei ole tähtis!“

„Sündku teie tahtmine!.. Aga silmad tuleksid küll ikka uued panna! Need on ju nii tuhmid ja wiletsad, et ei näe oma ninaotsagi! Kuid neil tuleb tihtilugu ka üle aia ja piiri waadata, mis naabrid teewad!“

„Mis tühja! Need silmad käiwad küll! Wõib niisugused prilliid ette siduda, mis piiri, näituseks Lätimaa poolt, weel lähemale kisuwad... Silmad on head! Nendega pole vähemalt karta, et kellegile silmi teeb!“ sõnas Koot tõrjuwalt.

„Mina toetan seda arwamist!“ ütles walgenäoga Sots ja püüdis oma näole koondada asjatundja ilmet.

„Hm!.. Aga sisekond?“

„Sisekond wõtke minu oma!“

„Toetan!“

„Teie oma?.. Teil on ju sisekonnakatarr!“

„Pole wigal! Siis ta vähemalt tunneb, et tal sisekond sees on!“

„Toetan!“

Niiwiisi poogifi kõik sulase Koodi haiged liikmed Matsi külge. Paar liiget, missugused ka Koodil enesel puudusid, laenati tutawatelt. Kui operatsioon lõpetatud oli, peses soolapuhuja oma käed puhtaks ja sõnas:

„Ma olen teinud, nagu käskisite — tagajärgede eest ma ei wastuta!“

Sulased Koot ja walgenäoga Sots wõtsid Matsi wähepuusse, kandsid kabinetti ja panid deklaratsiooni punktide otsa istuma. Siis waatasid nad teda eest ja tagant, lähedalt ja kaugel.

„Midagi nagu puuduks?“ ütles Koot.

„Ma toetan seda arwamist!“ ütles walgenäoga Sots.

Siis pöörasid nad soolapuhuja poole.

„Kas on nüüd kõik korras?“

„Kõik on, nagu te soovisite!.. Ainult üks asi oleks wõinud weel käepärast olla!“

„Noh?“

„Puusärk!“

Ütles ja läks. Ja jutul lõpp.

Streikoskop ja antifstreikoskop.

Charles.

Hõhõhõõ!..

Rahu ja õnn walitsemas maal, mida purustanud saatuslikud tormid. Rahu ja õnn.

Waldab inimeste meeli wennasus, sarnasus ja wabadus — kõik see, mis olnud inimeste eest peidul raudsete uste taga hulk aastasadu.

Hõhõhõõ!..

Onnest joobunud, langewad inimesed üksteise kaela, — langewad õpetfased, teadlased, talupojad, kirjanikud, rikkad ja waesed. Sest käes on aeg, mil on üksikud kõikidele ja kõik üksikutele.

Hõhõhõõ!..

Mind piirawad ringi seltsimehed, mind — naruse ja naeru laulikut, piirawad ja ütlewad:

„Isake, ära maga, waid kõnele meile muistseist ajust!“

„Hõhõhõõ!“ rõgistan. „Ei mäleta midagi, sest aegade tuuled wiinud mu mälu kui lehed puult. Hõhõhõõ!“

„Kõnele meile tööst ja waewast, mis waldas maailma 20. aastasaja algul,“ palusid seltsimehed. „Sa oled ju tööline.“

„Hõhõhõõ,“ kõhin. „Olin jah tööline, tubli tööline. Et kui tegin, siis tegin ka puhta töö. Juba kui õppisin, lausus meister: „Sellest tuleb tubli tööline!“

„Kas tuli?“

„Tuli ikka, wististe, pojukesed. Tuli ikka. Hiljem, kui selle meistri sөөkotti toppisin, ütlesid seltsimehed: „Waat' kus puhast töö!“ Hõhõhõõ!“

„Miks te, isake, selle meistri kotti toppisite?“

„Miks! Niisama, pojuke, niisama. Ei lubanud teine streikida. Panime kotti — ja luba oligi käes.“

„Mis on streik, isake? Praegu, 2000. aastal, ei teata, mis on streik.“

„Streik, pojuke, on niisugune, et töölised jätsid töö pooleli. Wiskasid wasarad nurka, pojuke, hõhõhõõ!“

„Tähendab, nad ei wiitsinud tööd teha?“

„Wiitsisid, pojuke, wiitsisid. Aga palka nõudsid juure. Riie, saabas, toit, see kõik nõudis hingehinda. O ja, pojuke, hingehinda.“

„Ja siis see tööseisak oli streik?“

„Streik?.. Hm... Pojuke ... mitte streik, waid streikoskop, pojuke.“

„Me ei mõista hästi, isake, mis see streik wõi streikoskop on?“

„Kõnelen teile, pojukesed, kõnelen... Streikoskop, see on niisugune asi, et kui töölised nõudsid palka, siis seoti neil silmi peale streikoskop, pojukesed ... seoti niisugune klaas, mis tegi toidu, heeringasaba ja paar leiwaraasukest, mis töölised said päewapalga eest, hiiglasuureks ... aami, tonni suuruseks... See on streikoskop, pojukesed ... o jah, olid ajad, pojukesed!“

„Ja töölised said sellest kõhu täis?“

„Kõhu täis? Kes on saanud leiwaraasukest ja heeringasabast kõhu täis!? Ei, wennad. Töölised nälgisid. Nälgisid nagu ennegi ja ei suutnud nõuetud tööd ära teha, pojukesed. Ja see kestis nii kaua, kuni töölised mõtlesid wälja antifstreikoskopi, pojukesed.“

„Antistreikoskopi?“

„Oodake, pojukesed, ma kõnelen... Ja kui töölised märkasid, et mis see on: waatad läbi streikoskopi — leib nagu härg, hammustad — suus kui kirp, siis ... pojukesed ... siis sidusid nad tööandjatele silmi ette antifstreikoskopid, mis ei olnud muud kui streikoskopid... Hõhõhõõ, pojukesed... Hõhõhõõ...“

„Ja siis, isake?“

„Siis?! Mis siis pidi olema, pojukesed! Ei midagi. Töölised tegid riisama palju tööd kui nad said päewapalga eest süüa ... tegid tööd sääse oša, aga kui tööandja waatas ... hõhõ ... kui tööandja waatas, oli tööd tehtud ... e—e—elewandi osa ... Hõhõhõõ!..“

„Mis aastal see oli, isake?“

„1920. aastal.“

Hõhõhõ!

Hõhõ!

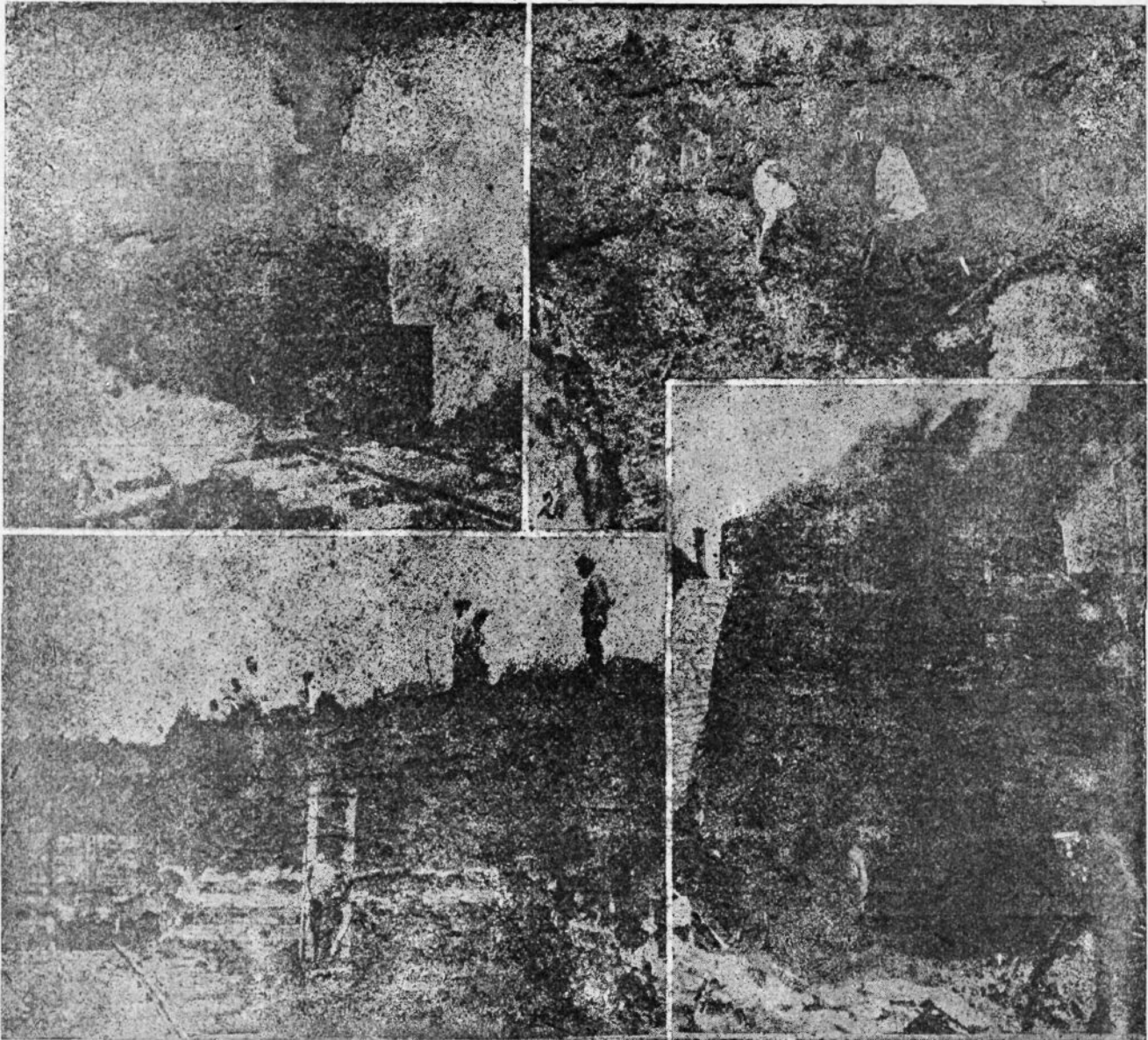
Hõ!

Gori joonistus.

Tulewikupilt: — „Minister tuleb!“

Kohtla põlem-

Schropnelli killud.

Meie riigiparaadi peale on Soomest patent võetud, ta on proovikojas mitut korda üle kontrolleeritud, E. W. initsiaallega märgitud ja see peaks oletada lubama, et ta õige, iseseisew ja algpärane on.

Kuid....

Mis?

No ja — waadake, näib siiski, nagu oleks ta teatud suhtes analoogiline punase riigi aparaadiga.

Lubage — seal nõukogud, siin komisioonid. Seal komisjarid, siin komisjarid. Ja wahs — ainult ilmawaates ja võib olla tualetis, promi- andis ja theoloogias.

Produktiiviteet? — hmi!

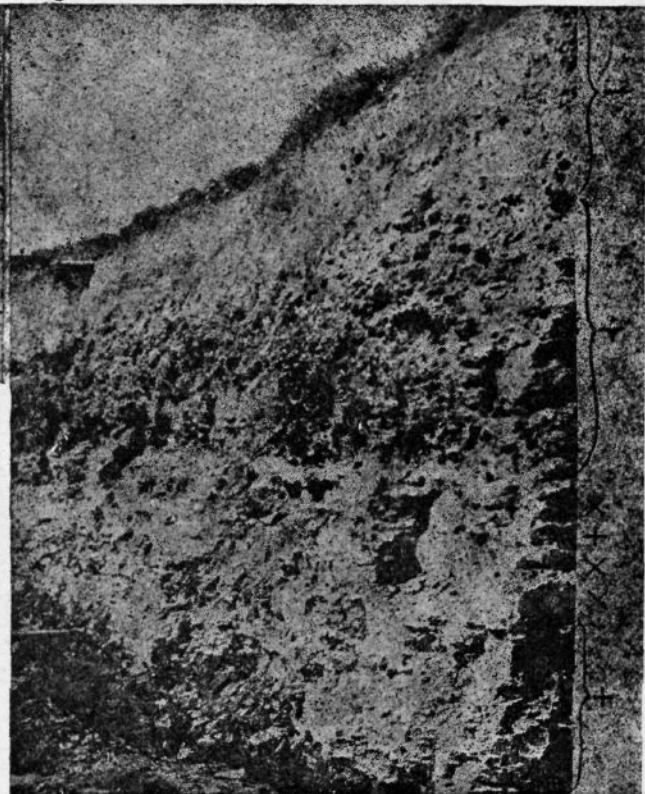
Wõtame, näituseks, opteerimise komisiooni. Et niisugune komisjon olemas on, seda teavad kõik eestlased, kes Wenemaal ei ela. Viimasel ajal on siiski ka mõni Wenemaa eestlane selle komisiooni olemasolust teada saanud — õnnetuste ja kogemata juhtumiste eest ei ole ükski suurelik garanteeritud.

Opteerimise komisioon opteerib. — Seni küll peaaesjalikult wagunite wiiji toidumoonast siit Wenemaale. Kuid ta on ka mõne ümberlõigatud ja lõikamata Eesti kodaniku siia opteerinud.

Optimistid loodavad, et pea asjad paranewad. Pessimistid aga arwawad, et opteerimise komisioon ise hätta jääb ja talle opteerimise komisiooni

kiwi kaevandustes.

Parikaste fotograafia, Tallinn.

1) Wedur käib põlewkiwiga. 2) Tehakse aset esimeste roobaste jaoks. 3) Kalda läbilõige. 4) Paas põletakse lubjaks — ka põlewkiwiga. 5) Maakord on pealt ära — põlewkiwi awatud. 6) Lademete läbilõige: — liiw, + põlewkiwi ja × paas.

järele peab saatma, kes ta sealt — optom, dwa rublja pud — ära toob.

Jgatahes kaunis tõenäoline — kuid mina tea! Elame, näeme.

*

Weel üks komisjioon.

See on komisjioon, mis Wenemaale sõitis, et sealt Eestist ewakueeritud warandusi, nagu Tartu ülikooli arhiiv jne. tagasi tuua. Kuid ka see komisjioon töötab, nagu komisjioon kunagi.

Wõi on ta kuhugile arhiivi libisenud ja kolab seal kalawi all?

Wõi hakkas koguni plikade au, mis sõja kes-tes Wenemaale ewakueeriti, taga otsima?

Asjata töö! Seda warandust on Wenemaalt raske üles leida!

*

Wene piirikontroll kontrollierib ja rewideerib kõik kodumaale tulijad eestlased piinliku hoolega läbi. Ära võetakse ifegi niisugused „juwelid“ nagu tükk gummi ja tollipikkune pliatsijupp.

See on fakt.

Kui meie välisministeerium ses suhtes ikka samas tempos energiline on, siis võivad piirikontrolli punktis järgmised tšeenid ette tulla:

„Mis teie lapsel wigaga on, et ta kasukasse olete mähkinud?“

„Ta wäetikkene on haige — tal on riisid!“

„Mis?... riisid?!... Ja neid tahate te Eesti- maale kaasa wiia?... Me peame siin hallitanud

kaeru närima ja te weate riisi Eestimaale. See on lubamata!... Hei, seltsimees Sidorow, kärstake sel jõmpsiikal nahk seljast maha — tal on riisid!“

Ehk:

„Miks teil ametnikuga rääkides kindad käes on?“

„Mul on... wabandage, käed soolatüükaid täis... ja... ja... see ei ole ilus kui...“

„Mis?... Teil on soolatüükad! Ja te warjate neid kinnaste taha!.. Mõtlete, lähed läbi ja ajit on korras!.. Aga dutki! Meid te petta ei saa!.. Hei, seltsimees Petrow, löigake sel' herral soola- tüükad maha ja istutage omale nina otsa!.. Meil on suur soolapuudus ja tal kõik käed soolatüükaid täis!.. Oige mul purshui!“

*

Eesti ifeseiswatele sõtsidele on luba antud Moskwa III internatsionaali 2-est kongressist osa wõtta. Üheks saadikuks olla pörandaalune rahwa- saadik Joonas.

Julge mees see Joonas — ronib ilma filmi pilgutamata walaskala kõhtu!

*

Waldhofi puupapi wabrikut kawatsetakse mes- ti üles ehitada.

No siis kaob kindlasti puude puudus ja tšheki leiwa hind langeb ka muudugi!

Gori.

Agnes Schmiedehelm,

keda Sauna uulitsa mõrtsukatöös kahtlustatakse.

Käki reis ümber kausi.

Teine kiri,

kudas Põltsamaa papp Pudigratt kõstrig kirikun
haklem läts.

Ka sa naarda tahad, Matsike? Mis? Enne, ku
mea Põltsamaa papist kõneleme akka, kõnele mea
siule üte luu, mis mea pirsle waksalin näi.

Mõni päe tagasi kaewas üits kirjänik „Posti-
mehen“, et Tartun, Ua uulitsan oleswet üits awaitik
maja, kun naisterahwa suurt lärmi tegewet ja en-
näst nõnda alwaste ülewen pidawet, et sii woiwet
ümmer-wiiri Tartu kodaniku tüdärde moraali pääle
mõjude. Sedä asja olli peräst arutet, leht kir-
jut jälle, ja mea ei tää, mis sellest wällä tullii.

Täempe lätsi mea õhtu waksali kõndme ja
kuuli platwormi pääl seast juttu (kaits wanapoole
esäst kõnelime):

— Ihm om ukan, — üteli padakübärege miis:
— igal puul, koe sa waated — roppus! Noore
inimese peawe õhtu pargin siast mürgelt, et ei
tohi enamp jalgagi sinna pista.

„Jah, asi om ull, naise om käest ärä lannu,“
wistas ölekübär.

Sa ja ma.

Kiwilombi Intsi kupleed.

Meesterahwas ma
ja naisterahwas sa —
eks meie kahhekesi hakkama saa.

*

Wirus käisid sa
ja Wirus käisin ma.
Minult said kaksfada marka sa.

*

Musu sain ma
ja musu said sa,
aga miks mina pidin maksma ka?

*

Armastan ma
ja armastad sa. —
Sina lähed riikkaks, waejeks jäen ma...

*

Wahel lõhnad sa
ja wahel lõhnan ma,
aga hirmsast lõhnab ju nüüd ajaleht ka.

*

Saapaid nõörin ma
ja keha nõörid sa,
aga ostjaid nõörib meie kaupmees ka.

*

Walge oled sa
ja walge olen ma,
miks meie laps sündis musta nahaga?..

—o—

— Walitsus peas ometigi siin midägi te-
geme...

„Kulle nüüd, kun tark! Ka walitsus tuleb sin
naisele aiut ette tegeme? Näe, Tartu leht kirjut, et
awalik maja tules ärä ääwite, aga — kennig ei
kuule. Akats wiil uusi kah manu tegeme. —

— No, uusi na wiit küll ei tii...

„Ei tii? Sia ütled: ei tii! No, aja sis filmä
walla! Kui juba raudtii rongi pääl siantse asutuse
om, mis sea wiil sis tahad!“

— Raudtii rongi pääl... kun? —

„No, tule ja loe siit waguni päält sedä silti.“

— „Wagons-lits“ — luges wanamiis rahwus-
wahelise magamise waguni seinä päält, aije käe
lakka ja üteli:

— Isjänd jumal, sedä ei oles mea wiil us-
kun, et neid, nüüd wagunite sehen wedäme akats
ja wiil siantse sildi üles pannas!...

... Sedä asja peas linnapääle kõneleme, mõib
olla, ta tuleb siin wahele... —

„Koe wahele? Wagunite wahele? — Siin lit-
suwe ta puhwre katik.“

— Ei, mea ütli tõisen mõtten... naiste as-
jan...

„Maiste wahete? — Siin om wiil parempe puhwre...“

— No, sia pallalt naarad, mia a'a tõejuttu. —

„Ää küll, nali — nallas, aga linnapäale küll sellest kõnelde ei masja, temä olla nuur miis ja tiid wäga ästi, kun kiwi all wäähjä om, sellest ei tuie midägi wällä. Ka sea tääd, kudas temä oma õlg-kübäre ära kaot? —

„Ei tää.“

— No, küll mea sulle üttele. —

Ja mehe läitsiwe puhweti, mea järgi kah, isti nende lähikse lauda ja kullesti sedä lugu, kudas linnapää kübära ärä kaots.

Ah, pagan! Mea pidi siule Põltsamaa papist kõneleme! Ärä läits meelest! Narwan om siin pallu siandšid narre jante, ku ja üte üleswõtad — jis weniwe kik tagast perrä. Küll ma tõinekõrõ kirjute.

Põltsamaa wene-papi lugu

ollu siante... Ku mõni sellen luun midägi ime-likku arwap löüda, jis pia mea enne ütleme, et asi wiist nõnda imelik ei olegi. Siantsje wäikse kakeluse tulewe elun iga päew ette ja kige uwtewõmp om sii, kudas tüli esi tõusi. Aga et neid wäiksit ja suuri põhjusü üles offi ja lugejale õigeste näidäte, kudas ütest tühjäst asjast suur tüli tullu, — selle-jaos peab üits „enge täädjä oleme; mea aga ei ole tislari ammatit pidänu, akne ja usje enge om miul lagunu, wiimäne ku maik, ja neid peeniksit asje mea selete ei mõista.

Kakelus wene-papi ja kõstre wahel ollu selle-peräst, et kõster oma obese papi tallin pidänu ja üüri es masja. Põhjus om wäike, et waimu-liku oma ääd nime selleperäst rikme akasiw. Mea arwa, et siin om tõise asja süüdi. Pappu elu om nüüd silt. Kirikun käiwe pallalt nii, ken kange suitsumehe om ja kel tikku ei ole ploskit palame panna; sääl om igan nurgan wäikse lambi, muudku kääna pläru ja laje aurate. Aga et rahwas palwe perast kiriku lääs, wõi, et inimese neid pühä pilte austes, — sedä ei ole. Joba Wene wanasõna näitab, kui pallu rahwas ikoonadest lugu peab. See wana sõna üttelep: „Gotitsä pomolitsä, goditsä i garschki nakrowatj.“ Tähendep, — rahwast om wähe, sissetulekit ei ole. Enne saiwe papi laulatuse päält ulga raha, nüüd inimese ei taha enämp kergeste abiellu eitä, ja kui mõni ka naise wõtt, jis wõtt ta tõise mehe naise, aga arwa juhtup, et ta tüdrukku wõtt ja siski ei lää temä kiriku, waid laulates ennast lepikun ja pidä pulma pajo pöösan. Ja kost saap wene-pappu laulatuse raha? Wõtame edesi. Latji kennig ei müretse, nii om rikaste inimeste uhkuse asja — ja ristniise rahast jääse papp jälle ilma! Aga — elu om kallis. Kudas ta eläs, ku tal suur pere om? Nüüd, ütteleme, om Põltsamaal ristik- ja maaeintega angeldamine moodun, aga kõstre obene pist nii einä kinni, mis papp oles kiriku maa päält tennu ja ärä müwwä saanu. Kik nii wäikse wiperduse ajasiw papi enge täis, üte-kõrra, ku na kirikun jumaleteenistust pidäsiw. Ku papp ewangeliumi luges ja ku sääl eintest wõi

obesest jutt olli, nagu Jeesuse sündimise ja Egiptusesse põgenemise man, sis tullu temäle sii wiksit idee eintest jälle pühä ja keset teenistust karama tenu ta:

„Mo iimä awsa i sjeena i swinjäwo uuha... ma kuulute sulle kõster, et wiit oma obene mu tallist ärä!“

— Ta-a-r-k-u-s! — wenitenu passiaälege kõster ja näidänu temäle oma suurt, musta päielt kate sõrme wahelt.

Sõna sõna järgi ja mehe lännu wihatjes. Rahwas ei ole sellest aru saanu, et nemä riul ja esi lugenu ja laulnu. Aga wiimati lännu kõstre eng täis. Temä kerinu kuue käise üles, sullänu piuu ja lännu papi poole. Sii seisnu keset altarit ja ütelnu:

„Lagane minust saadanas, sest sii maa, kus peal ma seisan, on pühä maa!“

Waata, temä oli tark miis! Kõstrel ei ole luba altariise minnä ja papp wõis tedä säält nõnda pallu augute, ku ta esi täht.

Nõnda tülitsenu na ulk aiga, inimese lännu kirikost ärä ja kõster kõndin ikki ümmer altari ja püüden pappi. Asi lännu alwas. Papp täads, et nõnda pea, ku ta altarist wällä lääb, om ta kõstrel kähen. Wiimati wõitten ta wiiruki pannu, pisten waiwu palame, tennu ilmatu suure suitsu ja kadunu selle pilwe sehen kirikust ärä. Kõster saanu asjast aru, juusken perrä, saanu wana kiriku repi pääl kätte, — kolkin siin pappi ja kisenden esi appi... Inimese joosnu manu ja kõster kaewanu, et papp olewet tedä pesen!

Siante olewet sii kakelus ollu. Mine tää, ka ta om õige. Miule kõnelti Põltsamaal, et sii lugu wiil kohytun arutusele tulewet. Eks jis näe, kudas sii asi just olli ja kummas seal süüdi olli, küll kohus selle asja selges tiib.

* * *

Pääle selle käisi mea „Põllumeeste Selsi“ koon-olemisel. Maa mehekse om nüüd selle sissetuleku masfuge kimbun! Maa ilma suure papre saadets neile kätte ja inimese ei saa aru, koe sääl nii lumbre tulewe tetä. Nüüd nõudas, et iga peremiis piab omale inwen taari raamatu ostme, aida raamatu pidäme, kun igäüits jahu tiks ja räime pää üles märgit saawe. Mudu, ku rewisjoon tuleb, ja kantselei kõrran ei ole, saab peremiist rahwit. Mea antsi neile nõu, et iga talu peab omale kaits kirjutejat ja üte sõjawäe ametniku asjaajajaks palkam, peremiis wõib esi majanduse ülempe olla. Sis saab kantselei märk õigeste sissetuleku ja kik sissetuleku ja wällamineku kindlas tett. Mehe wõt-siw selle nõu wastu, sest rahw om suur, ku mõni oma majapidamisest õigeste aru ei anna. Sis wõeti ka sii küsimine üles, ka sandi kah sissetuleku masju maswe peawe? Mea arwasi, et peawe küll, ku juba sõjawäelase oma närufse palga päält prot-sente masfaw. Mea ütli, et Tüü- ja Oolekande ministeerium annab igale sandile kaits raamatut, mõlempe lummerdet lehegülgege ja pedser wiimatsi

Geri joonistus.

Poliitika.

— „See sehr gut olema, et eestlased Ymcast osa ei wõtma. Nüüd meie papaad ameeriklasi nii informeerima, et meie olema need tõsised Eestimaa kaswatajad ja walgustajad.

leho pääl. Edimene om kassa pääraamat, sinna kirjuteb sant iga inimese käest saadu rahafumma fise ja tõine om kwitungi raamat, säält saab inime tunnistuse wastu. Ku nüüd rewisjoon tuleb, näitab sant kassaraamatu ja talongi ette ja ku raha üle 100 tuhande om, sis tõmmats temä kerjajade inimekirjast maha ja kutsuts temä kartuli kuiwatuse akxia selisi osanikus, wõi muujale kohjekile, kun ta kapitaal sirkuliiri wõib.

Põllumehe saadiwe miu auge Põltsamaalt wällä ja säält tulli mea tasapiti Narwa tagasi.

Narwan, Sel 20 Augustil 1920 a.

Siu Hans von Käck.

—o—

Kas see tagasimineku mitte liig kiire pole.

Sakt, mida tema ajaloolise tähtsuse pärast konstateerida tuleb.

(Meie walla „palwewendade ühingu“ esijutustaja autoriteetlise arwamise järele üks väga kindel wiimsepäewa märk.)

Et meie, selle asemel, et edasi astuda, tihti-peale tagasi tammume, seda on wiist igaiuks märganud. Et me aga nii suure sammuminiwikku tagasi oleme astunud, nagu seda alamajärgnev dokument tõendab, seda ei usuks, lugejad, teie seast küll wiist mitte keegi — ja ei usuks mina ise ka, kui mitte tõendus selleks, must-walge peal, ühe

Gori joonistus.

Wiruliste nõudmised.

- „Meil tuleks ka streik välja kuulutada.“
- „Mis suhtes?“
- „Meie peaksime nõudma 24-tunnilist tööpäeva.“

ajalehe kuulutuskülje näol mu ees ei seisaks. Ja sellepärast peame paratamatalt teda tõena võtma — olgugi ta otse jalustrabaw — sest „ega kiri ei waleta!...“

Siin ta on, see ajalooline dokument:

„Maja müüa

talurahwa kauplusega. Küsida Wäike Tartu maant. 6, krt. 1, kella 11—3.“
 No, mis häält te's ikka teete?!

Huwitaw oleks teada, kudas seda talurahwast seal müüakse: kats ikka tükiwiisi, wõi kohe en gros... Wõi koguni igamoodi. Arwatawasti on wiimane oletus kõige õigem, sest mis kauplus see on, kus kõikide ostjate nõudeid ei rahuldada!

Sama huwitaw oleks ka teada, kes seda „äri“ senini pidanud — huwitaw nimelt sellepärast, et nad oma äriga bankrotti jäid (millest ju kaupluse äramüümine selgel keelel kõneleb), mis meie praeguse aja ärimeeste juures weel haruldasem nähtus kui imeteod wana! ajal.

Arwatawasti omandawad selle äri nüüd mõned wilunud Heebrea wõi Heebr=Cesti inimesed... Wõi koguni Balti parunid. Wiimastele oleks see äri küll kõige enam soowitawam — sest muuladiline äriajamine ei õnnesta nende käes just hästi, kuna neil selleks „äriks“ kindlasti kõige rohkem tarwilisi kogemusi...

A. Sakalan.

—o—

Karlutta Sots ja Koodi Kai.

(Hale ja õpetlik lugu noorele ja wanale proletaarlasele.)

Sots oll' üle terve walla uhke, upsakas ja kuri, just kui türgi jumal Alla, ehk kui Weski Antsu muri. Kirikut ta rängalt laimas ja ei sallind kiriksante, mõisnikke ta ropult sõimas, wihkas, kirus pekulante. Ja kui küllan simman oli, ning pursuid seal wiina jõiwad, siis ta kurjalt sinna tuli, peskis nii, et tolmus rõiwad. Aga juhtuda võib mõnda — kas kõik seda teame meie? — ja siis juhtus üitshõrd nõnda, et Sots trehwas Koodi Kaie. Koodi Kai oll' wana, pime, amba wõltsi — wõtaks asja! Aga waat', kus ilma ime — Sotši pois jäts talle kosja! Ja nad äbielu kohe jädäsid sisse kodanlise. Küll löi naeru pahur lohe, kui ta nägi armukesti. Karlutta Sots ja Koodi Kai! Karlutta Sots ja Koodi Kai! Sots nüüd pereme'eks sai — waata! — ehk küll püksid naise jallas! — Aga läbi võib ka saada, kui on latworm päris pallas!.. Ja sest ajast kiriksandid, parunid ja womnid allid, waaberkandid, pekulandid — Sotši head sõbrad ollid. Ja Kai tuhalabidaga tagus talle kombeid pähe, et siis suurte ärradega wõiks ka juttu aie wähe!

Gori.

—o—

Kõik võib muutu.

— „Enne oli mul üks tsirkusetola armuke, kes oli nagu mõni minister. Nüüd on mul minister armuke ja just nagu mõni tola!..“

—o—

Ülesleidused!

Ajarattal kinni pedal! —
See ol' ülesleiu nädal.
Amundsen leid's uue maa,
Denning uue tähe ka.
Leiti piirituseladu —
küll seal saawad „omajagu“.
Leiti auto karwatõbi —
Reimann, Rink — küll neil nüüd häbi!
Räägitaks veel — „Waba Maa“
leidwat Sauna uulitsa.

h. S. (J.)

—o—

Segasõnumid.

Teskujuks!

Jääranis suures demokraatlikes waimustuses ja hoos töötab kuulus „Kerise kõrts“ Kopli tänaval.

Soowijatele antakse seal wabalt õpetust rahwuslises kõnnakus, häälitsemises ja gümnaastikas. Osawõtmine on elaw — õpetus mõjum.

Nüüd on aga salkkond „rahawäljapressijaid“ mingisuguse kirjaga asja segamas. Maha palwekirjale allakirjutajad! Elagu wabadus!

*

Herra Keris teadustada awalikult ajalehis, et et ta oma asutusele omal kulus ka militšionärid auwastideks palkab, „haawatutele“ prii sõidu 1. jaoskonda ja „inwaliitidele“ elukohaks wanad 1917. aastal ärapõlenud Paksu Margareeta numbriid korda lasseb seada.

Kas segakoori laulud, wõi?

Pühapäewal oli Kaarli kiriku surnuaial juttus laululehtedega. Et päewakohased lehed enne aegu oia lõppefid, siis müüdi ka kõik wanad laulu lehed maha ja — laul tuli suurepäraline wälja! — See on uus ülesleius, mille peale meie kirikud patendi peakšid wõtma.

Hambad warna!

Seiwahind tõuseb kohutawa kiirusega, — muutamine maksab juba 1 mark. B. del M.

—o—

Õienduseks.

Minewases numbris seisis, et piiril wäljasadetutest (läinud aastal) 21 inimest teisse ilma teetadi, kuna teie mäletade, et neid 26 oli ja loete arwuwahe trükiweaks.

Aga armsad kodanikud! Selle aja peale on juba õigus, kui mitte kõiki, siis ometi wiiski inimest ära unustada.

Eelleade.

Järgmises numbris uued päewasündmuste üleswõtted!

Raudtee õnnetus Türi-Alliku juures.

KALEWA HUKKASAATJAD.

Kaks seeriat korraga.

Peale põnewa draama üllilõbus Ameerika naljapilt.

„MEIE MATSI“ MANIFEST.

MINA,
oma isa ja ema armust,
„MEIE MATSI“,
naljasaaririigi piiramata isewalitseja, pilkewaba-
riigi walitud president, päewasündmuste suur-
würst, kõmu-uudiste kuurwürst, Pelgulinna kunin-
gas ja Nuustaku ertshertsog, kuulutan
kõigile, kõigile, kõigile,
ainult mitte igäuhele,
et
„MEIE MATSIS“ ilmuwad kõige naerukõdi-
tawamad naljad,
et
„MEIE MATSIS“ ilmuwad kõigepiitsutawa-
mad pilked,
et
„MEIE MATSIS“ ilmuwad kõige uuemate päe-
wasündmuste üleswõtted,
et
„MEIE MATSIS“ ilmuwad kõigehuwitawa-
mad kunstipildid,
et
„MEIE MATSIS“ ilmuwad kõige terawamad
nalja- ja pilkepildid...

Sellepärast siis:

Ostke „MEIE MATSI“!
Tellige „MEIE MATSI“!
Kirjutage „MEIE MATSI“!
Saatke pilt „MEIE MATSI“!

Kas saite aru?

Ise oma käega oma nime alla ei kirjuta.
waid lasen trükkida

Meie Mats.

o—o—o

Njakohased kuulutused.

Wäga wiisakas intelligent noormees soowib
tõsses mõttes tutvust neiu dega ehk leskedega, kes
iseiseiswalt korterit peawad. Wanadus tähtsuseta.
Soowitaw kesklinna lähedal.

Wanapoolse poisimees wajab eelolewaks tal-
weks küljesoendajat.

Must kaks kadunud. Waese wanapiiga ainu-
kene filmawalgus. Ostmise wõi öölambi asemel tar-
witamise eest hoitatan!

Teadaanne! Üks tühi korter on leitud. Oma-
nikku otstakse. Korterikomisjon.

Eelteade.

U u d i s !

AMEERIKALIK.

U u d i s !

Kui suured imed olid omal ajal telefon, raud-
tee! Nüüd on aga juba traadita telegraaf, aero-
plaanid!

Kui palju ei imestatud grammofoni, kinema-
tografi?!

„Elawad pildid“ „Meie Matsis“!

Iga tehnika täieneb. Wanasti tehti tunnikel-
lad suured, aga nüüd on neid juba nii wäikeseid.
et sörmusekiwiks passiwad.

Ka kino pildi jaoks ei ole enam suurt ekraani
waja. On üles leitud mikrotehniline kino-ajalehe
weerul.

Ja järgmises numbris toob „Meie Mats“ kaks
„elawat pilti“:

1. „Armastajad lähewad üle silla“.

Waatepilt.

2. „Öösine wahejuhtumine“.

Naljapilt.

Need „elawad pildid“, kui „uue ülesleidus“,
on alles primitiivsed, aga eks ka see kunst täiene,
ja tulewikus ei pruugi kellegil enam pildinäitusele
minna, waid ostku „Meie Mats“ ja waadaku põ-
rutawat draamat nii, et ihukarwad püsti ehk naer-
gu, et suu ja silmad wahtu täis.

Ilmus trükist uus naljaraamat.

KIWILOMBI INTSI „APOLLO“

wõi „TASKUNAITELAWA“.

Kupleed, monoloogid, dialoog, stseen. — Hind
15 marka. Kes 17 marka saadab: Tallinn, „Meie
Matsi“ toim. Henrik Saar — sellele saadetakse
raamat kinnitatult koju kätte.

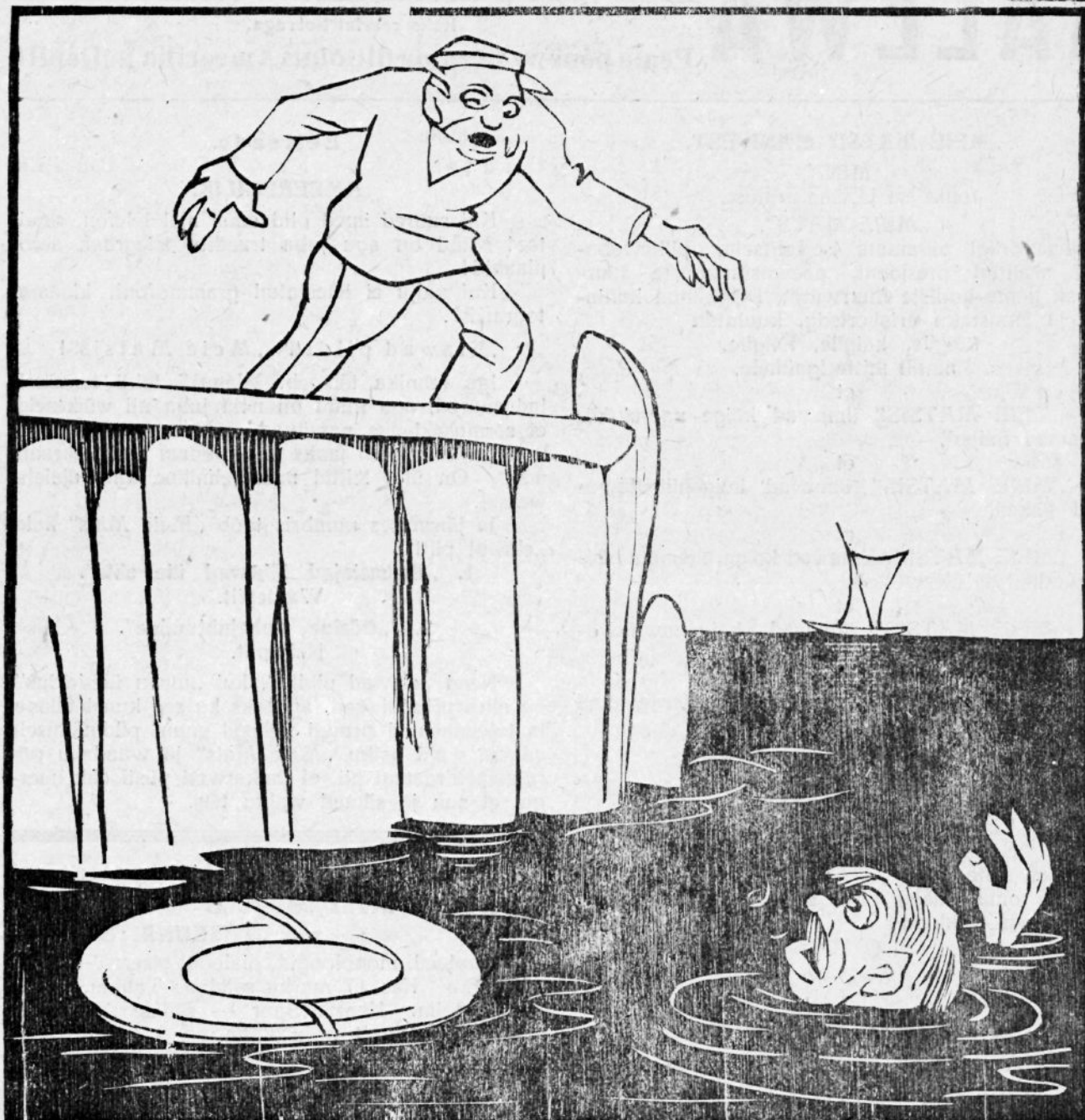
Kaotatud kuldšormus. Arwatawasti turuplat-
sil kogemata kellegi tasku kukkunud. Ausat leid-
jat palutakse teatada st. „wõtanäpuist“ all. Sõr-
mus on wana taskuwarga kallis mälestus „hea-
st-ajast“.

Ühejalaga kratt on ära kadunud. Palutakse
teatada: Eesti wabariigi heade lootuste osakonda.

Ajalehe „Raba Maa“ karantiini osakond wa-
jab eelolewaks ministeeriumi kriisi puhuks wilunud
desinfektori. Sealsamas on prii saun ja „satikate“
tapamaja kõikidele ministritele awatud.

B. del M.

Gori joonistus.

Gesti jonn.

— „Kuulge, mees, te upute!.. Kahmake ometi päästerõngast kinni!”
 — „Ei kahma — ma streigin!..”

„Meie Matsi”, tellimise hind on nüüd:

Talitusest ise ära viies — 30 marka kuu. Postiga ristpäela all kätte saates — 33 marka kuu. Kin-
 nitatud ristpäela all kätte saates — 40 marka kuu. Üksik nummer 9 marka.

Ilmub „Teaduse” kirjastusel. Vast. toim. Henrik Saar (Kivilombi Ints). A. Kummeli (end. G. Kalla) trükk, Tallinnas.